

İhalede fiyatlarda yaşanan döviz kurlarının arttığı şirket tarafından ifa imkânsızlığının somut olarak ortaya konulamadığı ihale konusu ürün olan granül ürenin tamamının ithalat yoluyla karşılanıp karşılanmadığının belirsiz olduğu ve mal alım ihalelerinde ihale tarihi ile ihale konusu malın teslim tarihi arasındaki fiyat değişimleri yaşanması muhtemel olduğundan teslim anındaki fiyatın teklif verilme aşamasında net olarak bilinmesinin mümkün olmadığı,

**bu durumun mal alımı
ihalelerinde karşılaşılması
mümkün bir hâl olduğundan
mücbir sebep olarak kabulü
mümkün bulunmaması (Danıştay
Kararlı)**

İhalede fiyatlarda yaşanan döviz kurlarının artışı mücbir sebep
olarak kabulü mümkün bulunmaması

Toplantı No	: 2023/040
Gündem No	: 27
Karar Tarihi	: 02.08.2023
Karar No	: 2023/MK-176

BAŞVURU SAHİBİ:

Gübre Fabrikaları T.A.Ş.

İHALEYİ YAPAN İDARE:

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü(Tigem) Merkez

BAŞVURUYA KONU İHALE:

2021/439909 İhale Kayıt Numaralı "Kimyevi Gübre" İhalesi

KURUM TARAFINDAN YAPILAN İNCELEME:

KARAR:

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM) Merkez tarafından yapılan 2021/439909 ihale kayıt numaralı "Kimyevi Gübre" ihalesine ilişkin olarak Gübre Fabrikaları T.A.Ş. itirazın şikâyet başvurusunda bulunmuş ve Kurulca alınan 11.11.2021 tarihli ve 2021/UM.I-2044 sayılı karar ile "4734 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesinin onbirinci fıkrasının (c) bendi gereğince itirazın şikâyet başvurusunun reddine" karar verilmiştir.

Davacı Gübre Fabrikaları T.A.Ş. tarafından anılan Kurul kararının iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada, Ankara 15. İdare Mahkemesinin 27.04.2022 tarihli ve E:2022/245, K:2022/984 sayılı kararında dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bu karar gereklerini yerine getirmek üzere alınan 18.05.2022 tarihli ve 2022/MK-174 sayılı Kurul kararında "1- Kamu İhale Kurulunun 11.11.2021 tarihli ve 2021/UM.I-2044 sayılı kararının iptaline,
2- Anılan Mahkeme kararında belirtilen gerekçeler doğrultusunda, 4734 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesinin onbirinci fıkrasının (b) bendi gereğince düzeltici işlem belirlenmesine," karar verilmiştir.

Anılan Mahkeme kararının temyizi üzerine verilen Danıştay Onüçüncü Dairesinin 05.06.2023 tarihli ve E:2022/2554, K:2023/2872 sayılı kararında "...Davacı tarafından, ihale tarihi ile sözleşmeye davet tebligatının kendisine ulaştığı tarih arasında ulusal ve uluslararası piyasalarda olağanüstü fiyat yükselişleri, kur değişimleri ve arz sıkıntısının meydana geldiği, ihale konusu ürün olan granül ürenin ülkemizde tüketiminin yıllık 2 milyon ton civarında olduğu, yurt içinde üretim yapılmadığı için tüketim miktarının tamamının ithalat yoluyla karşılandığı, uluslararası piyasalardaki doğal gaz fiyatlarında yaşanan yükselişlere bağlı olarak granül üre fiyatlarında rekor düzeyde artışların gerçekleştiği, Eylül 2021 başında ortalama 450 USD/Ton olan granül üre fiyatlarının 15 Ekim 2021 tarihi itibarıyla yaklaşık %90 oranında artış göstererek 850 USD/Ton'a ulaştığı, fiyatlarda yaşanan bu olağanüstü artışın tedarik sorununu beraberinde getirdiği, tedarik sıkıntısının yanında döviz kurlarındaki artışın da etkili olmasıyla granül üre yurt içi fiyatının ihalenin yapıldığı tarih ile sözleşme imzalamaya davet edildiği tarih arasında geçen bir aylık sürede %100'ün üzerinde arttığı hususları ileri sürülse de davacı şirket tarafından ifa imkânsızlığının somut olarak ortaya konulmadığı, ihale konusu ürün olan granül ürenin tamamının ithalat yoluyla karşılanıp karşılanmadığının belirsiz olduğu ve mal alım ihalelerinde ihale tarihi ile ihale konusu malın teslim tarihi arasındaki fiyat değişimleri yaşanması muhtemel olduğundan teslim anındaki fiyatın teklif verilme aşamasında net olarak bilinmesinin mümkün olmadığı, bu durumun mal alımı ihalelerinde karşılaşılabileceği mümkün bir hâl olduğundan mücbir sebep olarak kabulü mümkün bulunmamaktadır.

Bu itibarla, davacının itirazın şikâyet başvurusunun reddine dair dava konusu Kurul kararında hukuka aykırılık, dava konusu işlemin iptali yönündeki İdare Mahkemesi kararında ise hukukî isabet bulunmamaktadır. " gerekçesiyle Mahkeme kararının bozulmasına karar verilmiştir.

Anayasa'nın 138'inci maddesinin dördüncü fıkrasında, yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğu, bu organlar ve idarenin mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28'inci maddesinin birinci fıkrasında, mahkemelerin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idarenin gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecbur olduğu, bu sürenin hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Anılan kararın icaplarına göre Kamu İhale Kurulunca işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, 4734 sayılı Kanun'un 65'inci maddesi uyarınca bu kararın tebliğ edildiği veya tebliğ edilmiş sayıldığı tarihi izleyen 30 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde dava yolu açık olmak üzere,

1- Kamu İhale Kurulunun 18.05.2022 tarihli ve 2022/MK-174 sayılı kararının iptaline,

2-Anılan Danıştay kararında belirtilen gerekçeler doğrultusunda, Kamu İhale Kurulunun 11.11.2021 tarihli ve 2021/UM.I-2044 sayılı kararının hukuken geçerliliğini koruduğuna,

Oybirliği ile karar verildi.